जळगाव जिल्हा पोलीस दल

नवीन फौजदारी कायदे

पत्रकारांसाठी विशेष मार्गदर्शन कार्यक्रम

स्वागतम् !

कायदे बदलले, संदर्भ बदलले: जुने विरुद्ध नवे

old	नवीन!
भारतीय दंड संहिता 1860 (IPC) - 23 प्रकरणे, 511 कलमे (Indian Penal Code 1860)	भारतीय न्याय संहिता 2023 (BNS) - 20 प्रकरणे, 358 कलमे (नवीन कायदा)
फौजदारी प्रक्रिया संहिता 1973 (CrPC) - 37 प्रकरणे, 484 कलमे (Criminal Procedure Code 1973)	भारतीय नागरिक सुरक्षा संहिता 2023 (BNSS) - 39 प्रकरणे, 531 कलमे (नवीन कायदा)
भारतीय पुरावा कायदा 1872 (IEA) - 11 प्रकरणे, 167 कलमे (Indian Evidence Act 1872)	भारतीय साक्ष्य अधिनियम 2023 (BSA) - 12 प्रकरणे, 170 कलमे (नवीन कायदा)

LAST UPDATED: 10:45 AM, DIGITAL NEWSROOM REFERENCE

NotebookLM

मूळ उद्देश: शिक्षेऐवजी न्यायावर भर

कायद्याची नवी उद्दिष्टे

न्याय देणे - वसाहती मानसिकतेतून मुक्तता आणि नागरिकांच्या हक्कांचे संरक्षण.

आधुनिक गुन्हे - सायबर क्राईम, दहशतवाद आणि मॉब लिंचिंग (Mob Lynching) साठी स्पष्ट व कडक तरतुदी.

तंत्रज्ञानाचा वापर - ई-पुरावे (E-evidence), व्हिडिओ कॉन्फरन्सिंग आणि ई-FIR ला कायदेशीर मान्यता.

प्रक्रियेत पारदर्शकता - प्रलंबित खटले कमी करण्यासाठी तपास आणि खटल्यासाठी वेळेची मर्यादा निश्चित.

LAST UPDATED: 10:45 AM, DIGITAL NEWSROOM REFERENCE

NotebookLM

एकत्रीकरण: तीन कायदे, एक उद्दिष्ट

BNS (काय ठरवतो?)

गुन्हा आणि शिक्षा निश्चिती - गुन्ह्यांची आधुनिक व्याख्या आणि कडक शिक्षा.

BNSS (कसे शोधतो?)

पारदर्शक तपास आणि प्रक्रिया - कालमर्यादा आणि मानवाधिकार संरक्षण.

NotebookLM

भारतीय न्याय संहिता (BNS): नव्या व्याख्या आणि आधुनिक शिक्षा

बालकाची व्याख्या

‘बालक’ म्हणजे १८ वर्षांखालील कोणतीही व्यक्ती (स्पष्टता आणि संरक्षण).

सर्वसमावेशक लिंग

‘लिंग’ या संज्ञेत आता ‘उभयलिंगी’ व्यक्तींचा अधिकृत समावेश.

शिक्षेचे नवे स्वरूप - कलम ४

मृत्युदंड, जन्मठेप, दंड यासह प्रथमच ‘जनसमाज सेवा’ चा समावेश.

किरकोळ गुन्ह्यांसाठी (उदा. ५००० रुपयांपेक्षा कमी चोरी) गुन्हेगाराचे वय आणि पार्श्वभूमी पाहून समाजसेवेची शिक्षा.

NotebookLM

महिला आणि बालकांवरील गुन्हे: कठोर कलमे

अल्पवयीन मुलीवर सामूहिक बलात्कार (BNS 70(2))

नैसर्गिक जीवनाच्या उर्वरित काळापर्यंत आजीवन कारावास किंवा मृत्यूदंड.

फसव्या मार्गाने संबंध (BNS 69)

लग्नाचे खोटे वचन देऊन लैंगिक संबंध ठेवल्यास १० वर्षांपर्यंत शिक्षा.

ओळख उघड करणे (BNS 72)

पीडितेची ओळख उघड होईल असा मजकूर मुद्रित केल्यास २ वर्षे शिक्षा.

विनयभंग (BNS 75, 76, 77)

आता हे गुन्हे 'सत्र न्यायालय' (Sessions Court) स्तरावर चालवले जातील. कायद्यात 'जो कोणी' (Whoever) असा बदल (Gender-neutral).

NotebookLM

रिपोर्टर्ससाठी धोक्याची घंटा: पीडितांची ओळख उघड करणे (कलम ७२)

BNS कलम 72: बलात्कार पीडितांची ओळख उघड करणे, नाव समजून येईल असा मजकूर मुद्रित किंवा प्रकाशित करणे आता गंभीर गुन्हा आहे.

शिक्षा: ०२ वर्षांचा कारावास व दंड.

अपवाद (Exceptions)

- तपास अधिकारी / पोलीस स्टेशन प्रभारी यांच्या लेखी संमतीने.
- पीडितेच्या स्वतःच्या लेखी संमतीने.
- पीडित मृत किंवा अल्पवयीन/मनोरुग्ण असल्यास नातेवाईकांच्या लेखी संमतीने.

NotebookLM

क्राईम बीट: मॉब लिंचिंग आणि हिट-अँड-रन

मॉब लिंचिंग (Mob Lynching)

व्याख्या: ५ किंवा अधिक व्यक्तींच्या गटाकडून जात, समुदाय, लिंग, भाषा, जन्मस्थान किंवा वैयक्तिक श्रद्धेच्या आधारावर खून करणे.

शिक्षा: गटातील प्रत्येक सदस्याला फाशी किंवा जन्मठेप.

हिट अँड रन (Hit & Run)

व्याख्या: निष्काळजीपणामुळे वाहन चालवून मृत्यू आणि घटनेनंतर पोलिसांना न कळवता पळून जाणे.

शिक्षा: १० वर्षापर्यंत कारावास व दंड. (टीप: वाहन चालकांच्या आंदोलनामुळे सध्या अमलात आलेले नाही).

NotebookLM

क्राईम बीट: 'संघटित गुन्हेगारी' ची पहिलीच राष्ट्रीय व्याख्या

BNS कलम 111 (संघटित गुन्हेगारी)

सतत आर्थिक किंवा सत्ता मिळवण्यासाठी गटाने केलेले बेकायदेशीर कृत्य.

1. खंडणी व अपहरण
2. सायबर गुन्हे व मनी लाँडरिंग
3. ड्रग्ज/हत्यारांची तस्करी
4. जमीन माफिया व मानवी तस्करी

BNS कलम 112 (Petty Organized Crime)

BREAKING NEWS

पूर्व मंजुरी आवश्यक: हे कलम लावण्यासाठी पोलीस अधीक्षक (SP) किंवा पोलीस उपायुक्त (DCP) यांची मंजुरी अनिवार्य.

NotebookLM

दुखापत आणि गंभीर दुखापतीच्या गुन्ह्यांची वाढीव तीव्रता आणि कठोर न्यायालयीन प्रक्रिया

कलम ११७(४): जमावाकडून गंभीर दुखापत

- ५ किंवा अधिक व्यक्तींच्या गटाकडून विशिष्ट आधारांवर (जात, धर्म, समुदाय, लिंग, जन्मस्थान, भाषा इ.) गंभीर दुखापत.

कलम ११७(३): कायमस्वरूपी अपंगत्व

- गंभीर दुखापतीमुळे पीडितास कायमस्वरूपी अपंगत्व (Permanent Privation) आल्यास लागू.

कलम ११८(१): घातक हत्यारांनी दुखापत

- घातक हत्यारांनी किंवा साधनांनी हेतुपुरस्सर दुखापत पोहोचवणे.
- **महत्त्वाचा बदल:** सदरचे कलम आता **'अजामीनपात्र' (Non-bailable)** करण्यात आले आहे.

न्यायालयीन प्रक्रिया (प्रशासकीय नोंद):

कलम ११७(३) आणि ११७(४) मधील गुन्हे आता थेट **'सत्र न्यायालयाकडे वर्ग' (Session Commit)** करण्यात आले आहेत.

NotebookLM

BNS: वसाहतवादी आणि कालबाह्य कायद्यांना मूठमाती

~~राजद्रोह (१२४A IPC)~~	राजद्रोह हा शब्द वगळला. त्याऐवजी भारताचे सार्वभौमत्व आणि अखंडता धोक्यात आणणाऱ्या कृत्यांसाठी नवे कलम १५२ समाविष्ट.
~~जारकर्म (४९७ IPC)~~	सर्वोच्च न्यायालयाच्या निकालानुसार समानतेच्या अधिकाराखाली हे कलम रद्द.
~~अनैसर्गिक संबंध (३७७ IPC)~~	संमतीने ठेवलेले संबंध गुन्हेगारी कक्षेतून बाहेर. केवळ बालके आणि महिलांवरील अत्याचारासाठी लागू.
~~आत्महत्येचा प्रयत्न (३०९ IPC)~~	आत्महत्येचा प्रयत्न हा मानसिक आरोग्याचा विषय मानून कलम रद्द.

NotebookLM

भारतीय नागरिक सुरक्षा संहिता (BNSS): तंत्रज्ञान-आधारित एफआयआर

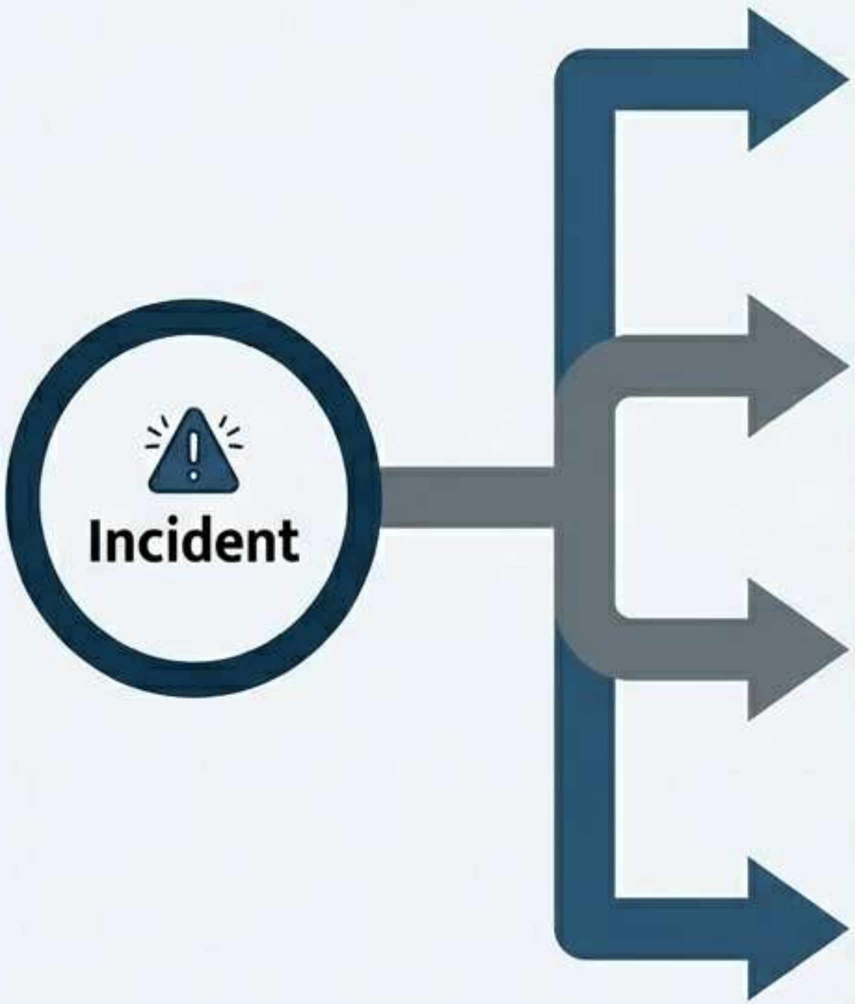

ई-एफआयआर (कलम १७३)

कोणतीही तक्रार इलेक्ट्रॉनिक माध्यमाद्वारे नोंदवता येईल. तक्रारदाराने ३ दिवसांच्या आत स्वाक्षरी करणे बंधनकारक.

झिरो एफआयआर

गुन्ह्याचे ठिकाण कोणत्याही हद्दीत असले तरी, पोलीस ठाण्याने ‘झिरो एफआयआर’ नोंदवून तो संबंधित ठाण्याकडे वर्ग करणे सक्तीचे.

प्राथमिक चौकशी

३ ते ७ वर्षांच्या शिक्षेच्या गुन्ह्यांमध्ये शंका असल्यास, १४ दिवसांत प्राथमिक चौकशी करणे शक्य.

महिलांसाठी विशेष तरतूद

महिलांसंबंधी गुन्ह्यांची नोंद महिला अधिकाऱ्यानेच करणे आणि ऑडिओ-व्हिडिओ स्वरूपात जबाब नोंदवणे सक्तीचे.

NotebookLM

अटक प्रक्रिया: पोलिसांवर नवीन बंधने आणि नियम

BNSS 35(3): ७ वर्षांपेक्षा कमी शिक्षा असलेल्या गुन्ह्यांत **थेट अटक नाही**. चौकशीस हजर राहण्याची नोटीस देणे **अनिवार्य**.

BNSS 43(5): कोणत्याही महिलेस **सूर्यास्तानंतर** आणि **सूर्योदयापूर्वी अटक** करता येणार नाही. (अपवाद: दंडाधिकारी यांची पूर्वपरवानगी).

६० वर्षांवरील किंवा **दिव्यांग व्यक्तीस** (३ वर्षांपेक्षा कमी शिक्षेच्या गुन्ह्यात) DSP च्या **परवानगीशिवाय** अटक नाही.

BNSS 47 & 48: अटकेचे **कारण** आणि **नातेवाईकांना** अटकेची **माहिती लेखी स्वरूपात** देणे बंधनकारक.

NotebookLM

शिक्षेच्या स्वरूपानुसार पोलीस कोठडीच्या (रिमांड) मुदतीची कायदेशीर विभागणी (BNSS कलम १८७)

१० वर्षांपेक्षा कमी शिक्षा असलेले गुन्हे

४० दिवस

अटकेपासून ४० दिवसांच्या आत:

या ४० दिवसांच्या कायदेशीर मर्यादितच वरील १५ दिवसांची पोलीस कोठडी (Police Custody Remand) घेता येईल.

पोलीस कोठडीची मर्यादा: १५ दिवस

(सलग किंवा टप्प्याटप्प्याने मंजूर होऊ शकते)

१० वर्षांपेक्षा जास्त शिक्षा असलेले गुन्हे

६० दिवस

अटकेपासून ६० दिवसांच्या आत:

गुन्ह्याचे गांभीर्य पाहता, १५ दिवसांची पोलीस कोठडी घेण्यासाठी ६० दिवसांची विस्तारित मुदत मिळते.

टीप: दोन्ही प्रकारच्या गुन्ह्यांमध्ये रिमांड एकाच वेळी किंवा आवश्यकतेनुसार टप्प्याटप्प्याने (Parts/Continuous) घेण्याची मुभा आहे.

NotebookLM

अटकेदरम्यान आणि न्यायालयात हजर करताना हातकडीचा कायदेशीर वापर (BNSS कलम ४६(३))

पसार आणि सराईत (Flight Risk)

- सराईत गुन्हेगार (Habitual Offenders)
- कोठडीतून पळालेले आरोपी (Escaped Convicts)

संघटित आणि देशविघातक (Organized & State Threats)

- संघटित गुन्हेगार आणि दहशतवादी
- ड्रग्ज व्यापार (NDPS) आणि मानवी तस्करी
- अवैध शस्त्रे व दारूगोळा बाळगणारे
- बनावट नोटांचा व्यापार करणारे
- राज्याविरुद्धचे अपराध (Crimes against the State)

गंभीर आणि हिंसक (Heinous & Violent Crimes)

- खून (Murder)
- बलात्कार (Rape)
- ॲसिड हल्ला (Acid Attack)
- बालकांवरील लैंगिक अत्याचार (POCSO/Child Abuse)

अंमलबजावणी नियम: सदर कलमांतर्गत वरील गंभीर गुन्ह्यांमध्ये आरोपीला अटक करताना **तसेच** कोठडीतून न्यायालयात नेताना हातकडी (Handcuffs) वापरण्याचे स्पष्ट कायदेशीर अधिकार पोलिसांना देण्यात आले आहेत.

NotebookLM

छापे आणि फॉरेन्सिक तपासाचे नवे नियम

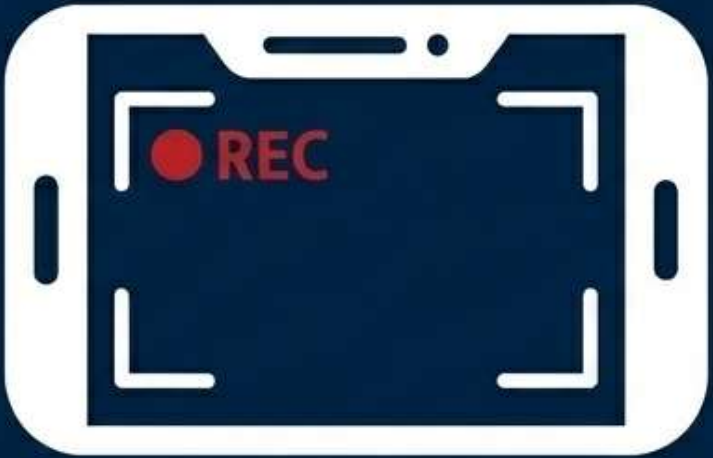

अनिवार्य व्हिडिओग्राफी (BNSS 105)

कोणतीही झडती घेताना किंवा मालमत्ता जप्त करताना व्हिडिओ चित्रीकरण सक्तीचे. चित्रीकरण विनाविलंब दंडाधिकाऱ्यांकडे पाठवणे आवश्यक.

फॉरेन्सिक तपासणी अनिवार्य (BNSS 176(3))

७ किंवा त्याहून अधिक वर्षांच्या शिक्षेच्या गुन्ह्यांत 'फॉरेन्सिक टीम'ने घटनास्थळी भेट देणे सक्तीचे.

फरार आरोपींची मालमत्ता जप्ती (BNSS 86/107)

परदेशात फरार झालेल्या गुन्हेगारांची मालमत्ता जप्त करून पीडितांना वितरित करण्याची तरतूद.

NotebookLM

BNSS: पसार गुन्हेगार आणि मालमत्ता जप्ती

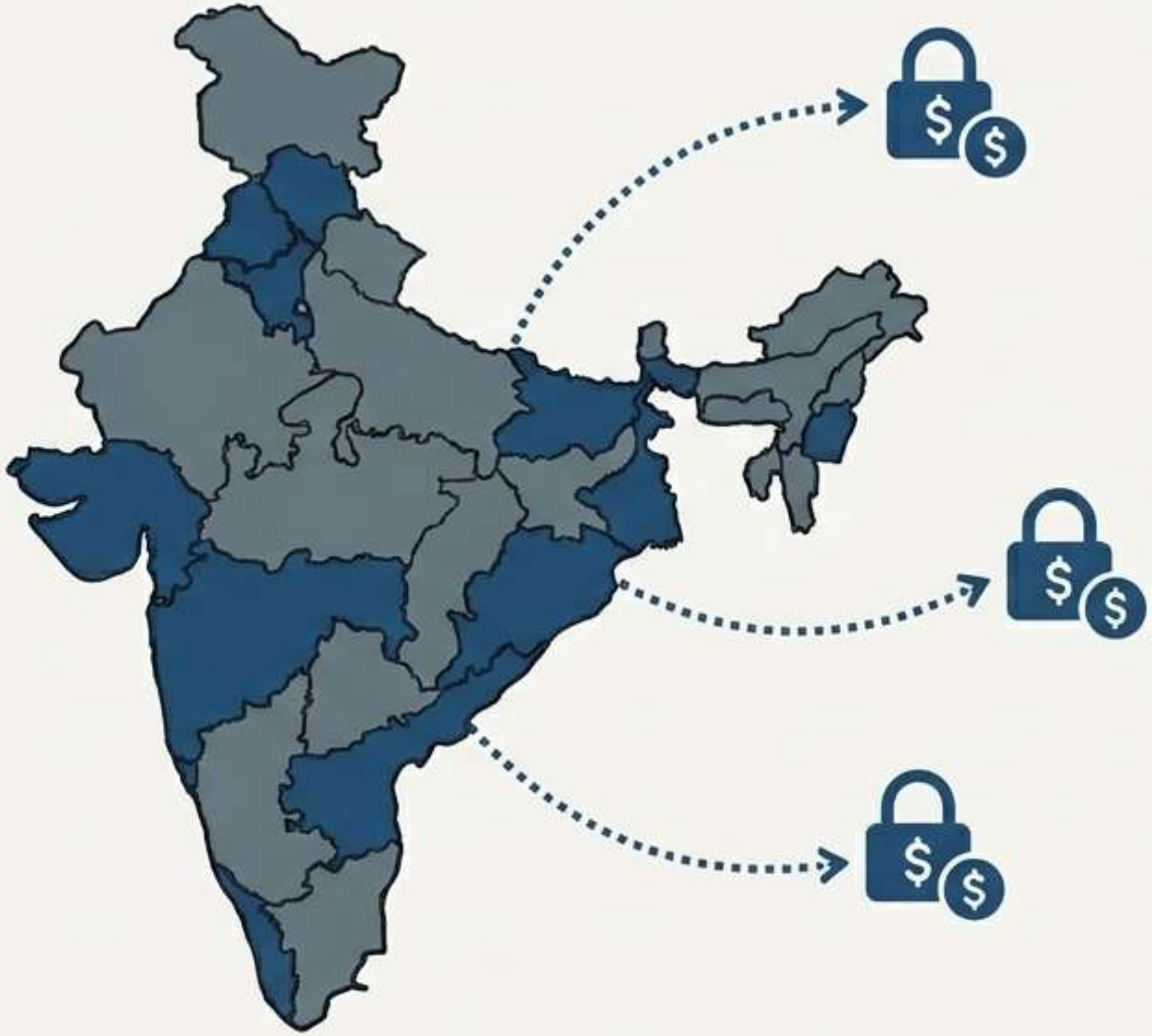

देशाबाहेरील मालमत्ता जप्ती (कलम ८६)

अपराध करून परदेशात पसार झालेल्या आरोपींची संपत्ती जप्त करण्यासाठी विशेष तरतूद.

SP दर्जाच्या अधिकाऱ्याच्या विनंतीवरून न्यायालय परदेशातील प्राधिकरणाची मदत घेऊ शकते.

गुन्ह्यातून मिळवलेली मालमत्ता (कलम १०७)

गुन्ह्यातून मिळालेली मालमत्ता जप्त करून १४ दिवसांची नोटीस बजावली जाईल.

न्यायालयाच्या आदेशाने ही मालमत्ता गुन्ह्यातील पीडितांना नुकसान भरपाई म्हणून वितरित करण्याची तरतूद.

NotebookLM

पोलिसांचे अधिकार आणि नागरिकांचे हक्क

हातकडीचा वापर (BNSS 46(3))

फक्त सराईत गुन्हेगार, दहशतवादी, संघटित गुन्हेगार आणि गंभीर गुन्ह्यांतील (बलात्कार, हत्या) आरोपारा आरोपींसाठीच परवानगी.

अटकेतील सवलती

महिलांना सूर्यास्तांनंतर व सूर्योदयापूर्वी अटक नाही (BNSS 43(5)).

१५ वर्षांखालील, ६० वर्षांवरील, आणि दिव्यांग व्यक्तींना पोलीस ठाण्यात हजर राहण्यापासून सवलत (BNSS 179(1)).

NotebookLM

तपास आणि दोषारोपपत्र (Charge Sheet) च्या मुदती

महिला आणि बालकांवरील बलात्कार, ॲट्रॉसिटी गुन्हे. गुन्हा दाखल गुन्हा दाखल झाल्यापासून ६० दिवसांत दोषारोपपत्र दाखल करणे अनिवार्य.

१० वर्षांपेक्षा कमी शिक्षा: अटकेपासून २ महिन्यांत दोषारोपपत्र.

१० वर्षांपेक्षा जास्त शिक्षा: अटकेपासून ३ महिन्यांत दोषारोपपत्र.

BNSS 193(3): तपास प्रगतीचा अहवाल ९० दिवसांच्या आत पीडित व्यक्तीला देणे पोलिसांवर बंधनकारक.

NotebookLM

तपासाची 'डेडलाईन': वेळेची मर्यादा निश्चित

दोषारोपपत्र (Charge-sheet)

महिला/बालकांवरील गुन्हे आणि १० वर्षांपेक्षा कमी शिक्षेच्या गुन्ह्यांत ६० दिवसांत दोषारोपपत्र आवश्यक.

प्रगती अहवाल आणि रिमांड

९० दिवसांच्या आत पीडितेला तपासाचा प्रगती अहवाल देणे सक्तीचे. (रिमांड मर्यादा: ४० किंवा ६० दिवस).

लोकसेवकांवरील खटले (BNSS 218)

लोकसेवकाविरुद्ध खटला चालवण्यासाठी शासनाने १२० दिवसांत मंजुरी न दिल्यास, ती 'मंजूर' असल्याचे मानले जाईल.

NotebookLM

BSA: डिजिटल पुराव्यांचे युग

कायदेशीर मान्यता

ई-मेल, व्हॉट्सॲप चॅट्स, सर्व्हर डेटा आणि CCTV फुटेज आता थेट कायदेशीर पुरावे.

ई-समन्स (E-Summons)

इलेक्ट्रॉनिक पद्धतीने (उदा. मेसेज/ईमेल) पाठवलेले समन्स कायदेशीररित्या वैध.

चेन ऑफ कस्टडी (Chain of Custody)

डिजिटल पुरावा कसा सुरक्षित ठेवला गेला, याची नोंद ठेवणे अनिवार्य. प्रमाणपत्राशिवाय (BSA 63(4)) इलेक्ट्रॉनिक पुरावा ग्राह्य नाही.

NotebookLM

भारतीय साक्ष्य अधिनियम (BSA): डिजिटल पुराव्यांची क्रांती

वैध डिजिटल पुरावा

ई-समन्स

समन्सची इलेक्ट्रॉनिक किंवा डिजिटल डिलिव्हरी आता कायदेशीररीत्या वैध.

इलेक्ट्रॉनिक संवाद

ई-मेल, व्हॉट्सॲप चॅट्स, आणि सोशल मीडिया रेकॉर्ड्‌सना स्पष्ट कायदेशीर मान्यता.

ऑडिओ-व्हिडिओ पुरावे

सीसीटीव्ही फुटेज, सर्वर डेटा, आणि डिजिटल फाईल्स मुख्य पुरावा म्हणून ग्राह्य.

व्हिडिओ कॉन्फरन्सिंग

साक्षीदारांची साक्ष किंवा उलटतपासणी आता व्हिडिओ कॉन्फरन्सिंगद्वारे नोंदवता येणार.

NotebookLM

पारदर्शक तपास, जबाबदार पत्रकारिता

नवीन कायदे केवळ पोलिसांसाठी नाहीत; ते गुन्हेगारीच्या वार्तांकनाचा दृष्टिकोन बदलण्यासाठी आहेत. आता ‘काय घडले’ यापेक्षा ‘प्रक्रिया कशी पार पडली’ (उदा. व्हिडिओग्राफी झाली का? ई-एफआयआर नोंदवली का?) यावर लक्ष केंद्रित करा.

जुने शब्द विसरा, नवी भाषा स्वीकारा.

NotebookLM

११२

महाराष्ट्र आपत्कालीन प्रतिसाद प्रणाली: डायल ११२

जळगाव युनिट – कार्यप्रणाली आणि सद्यस्थिती

Maharashtra Emergency Response System Dial 112

NotebookLM

मुख्य उद्देश

तक्रारदार किंवा त्रस्त नागरिकापर्यंत कमीत कमी वेळेत पोहोचून मदत करणे.

सर्वांत मोठा बदल: शून्य हद्द विवाद

या प्रणालीमध्ये पोलीस स्टेशन हद्दीचा प्रश्न उद्भवत नाही. कॉल आल्यानंतर तात्काळ ज्या पोलीस स्टेशनची ERV जवळ आहे, तिला संबंधित घटनास्थळावर जाणे बंधनकारक आहे.

NotebookLM

राज्यस्तरीय पायाभूत सुविधा

SCC - सेकंडरी कॉन्टॅक्ट सेंटर

उर्वरित ३०% कामकाज
येथून चालते.

नवी मुंमर्हा, नाथस रूमस्सी

PCC - प्रायमरी कॉन्टॅक्ट सेंटर

संपूर्ण महाराष्ट्रातील ७०%
कामकाज येथून चालते.

Main Server (मुख्य सर्व्हर)

संपूर्ण डेटाचे सुरक्षित संचयन.

NotebookLM

जिल्हा नियंत्रण कक्ष: DCR (District Control Room)

महाराष्ट्रात प्रत्येक जिल्ह्याच्या ठिकाणी DCR अद्ययावत केले आहे. (जळगाव DCR रचना)

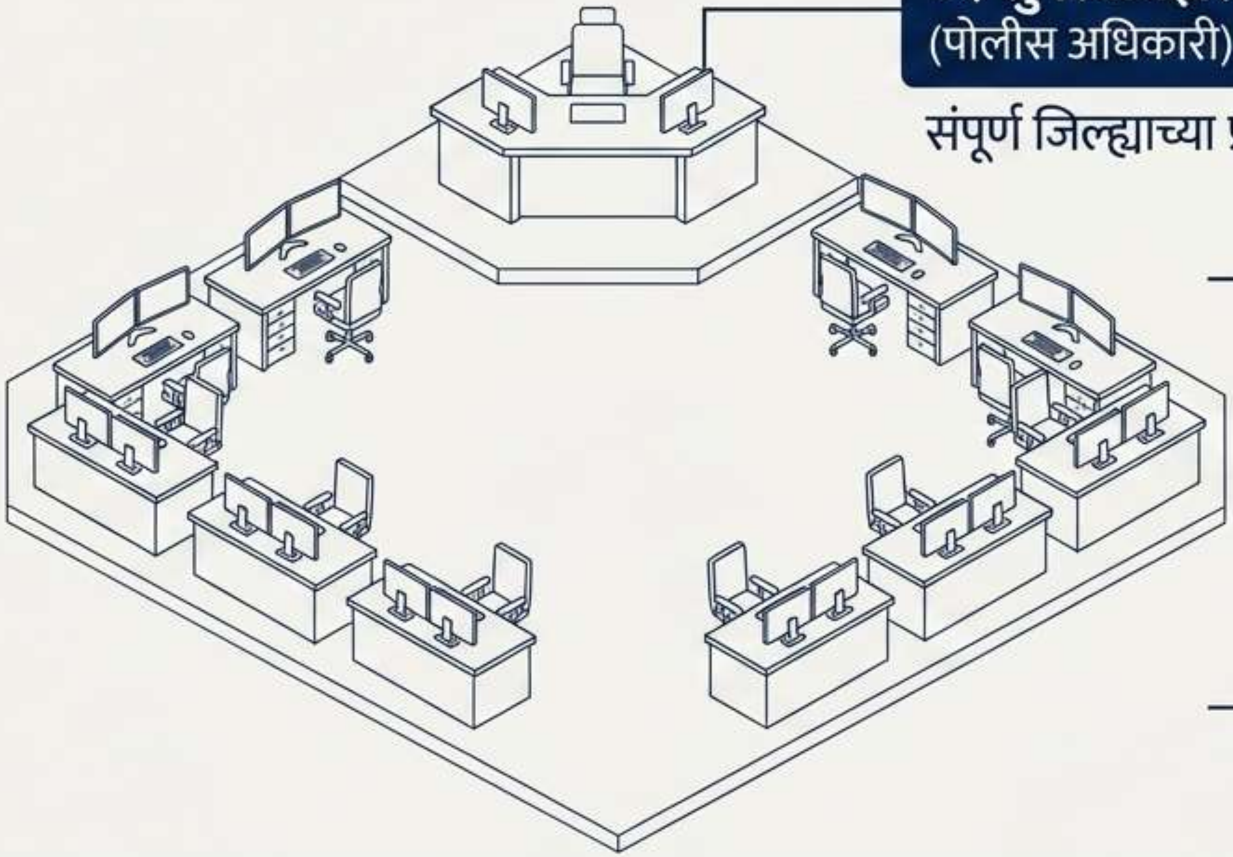

०१ सुपरवायझर डेस्क
(पोलीस अधिकारी)

संपूर्ण जिल्ह्याच्या प्रतिसादावर नियंत्रण.

०८ डिस्पॅचर डेस्क
(पोलीस अंमलदार)

घटनास्थळाजवळील वाहनांना त्वरित निर्देश.

NotebookLM

फिल्ड ऑपरेशन्स: ERV (Emergency Response Vehicle)

तंत्रज्ञानाने सुसज्ज प्रतिसाद वाहने

BM - दुचाकी

MOB - चारचाकी

MDT (Mobile Data Terminal)

प्रत्येक ERV या टर्मिनलने सुसज्ज आहे, ज्यामुळे
कंट्रोल रूमशी थेट आणि अखंड डिजिटल संपर्क राहतो.

NotebookLM

डायल ११२: वेगवान आणि पारदर्शक कार्यप्रणाली

त्रस्त नागरिक (कॉलर) - डायल ११२

कॉल टेकर (PCC/SCC) - माहितीची नोंद.

अट: कॉलर्सशी बोलताना सौजन्याने बोलणे बंधनकारक.

DCR (जळगाव डिस्पॅचर) - कॉलची स्थानिक पातळीवर प्राप्ती.

DCR (जळगाव डिस्पॅचर) - कॉलची स्थानिक पातळीवर प्राप्ती.

पोलीस स्टेशन ERV - घटनास्थळाकडे तात्काळ रवानगी.

PSM → BI Tool - संपूर्ण प्रक्रियेची स्वांवत नोंद आणि विश्लेषण

PSM → BI Tool - संपूर्ण प्रक्रियेची स्वयंचलित नोंद आणि विश्लेषण.

NotebookLM

पारदर्शकता आणि डेटा विश्लेषण

PSM

(Police Station Supervisory Module)

पोलीस स्टेशन स्तरावरील कामकाजावर
थेट नियंत्रण आणि देखरेख.

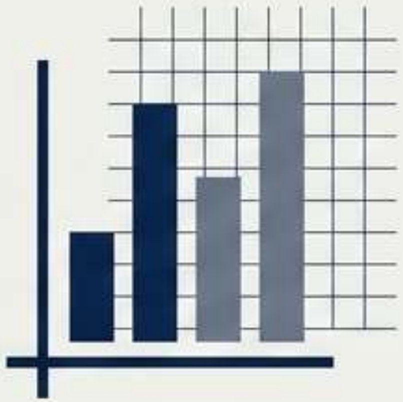

BI Tool

(Business Intelligence Tool)

संपूर्ण प्रणालीच्या वेळेचे, प्रतिसादाचे आणि
कार्यक्षमतेचे सखोल विश्लेषण.

NotebookLM

जळगाव युनिट: सद्यस्थिती आणि आकडेवारी

सप्टेंबर २०२१

सुरुवात (Commencement)

४३ / ४३

उपलब्ध वाहने: ४३ चारचाकी (MOB) आणि ४३ दुचाकी (BM)

२४ / १२००

प्रशिक्षित मनुष्यबळ

२४ पोलीस अधिकारी आणि १२०० पोलीस अंमलदार यांचे प्रशिक्षण यशस्वीरीत्या पूर्ण.

NotebookLM

महाराष्ट्र आपत्कालीन प्रतिसाद प्रणाली (Dial 112)

संकटातील नागरिकांसाठी एकच लाईफलाईन: जळगाव युनिट आणि **अत्याधुनिक कार्यपद्धती**

महाराष्ट्र इमरजन्सी रिस्पॉन्स सिस्टीम डायल ११२

NotebookLM

डायल ११२ चा मुख्य उद्देश: वेळेवर मदत, खात्रीशीर सुरक्षा

जलद प्रतिसाद

तंत्रज्ञानाचा वापर करून मदतीचा वेळ (Response Time) कमी करणे.

तक्रारदार किंवा त्रस्त नागरिकांना ते असतील त्या ठिकाणी कमीत कमी वेळेत पोहोचून मदत करणे.

सौजन्य आणि संवेदनशीलता

कॉलरशी अत्यंत सौजन्याने आणि व्यावसायिक पद्धतीने संवाद साधणे.

NotebookLM

प्रणालीचा मेंदू: Primary & Secondary Contact Centres

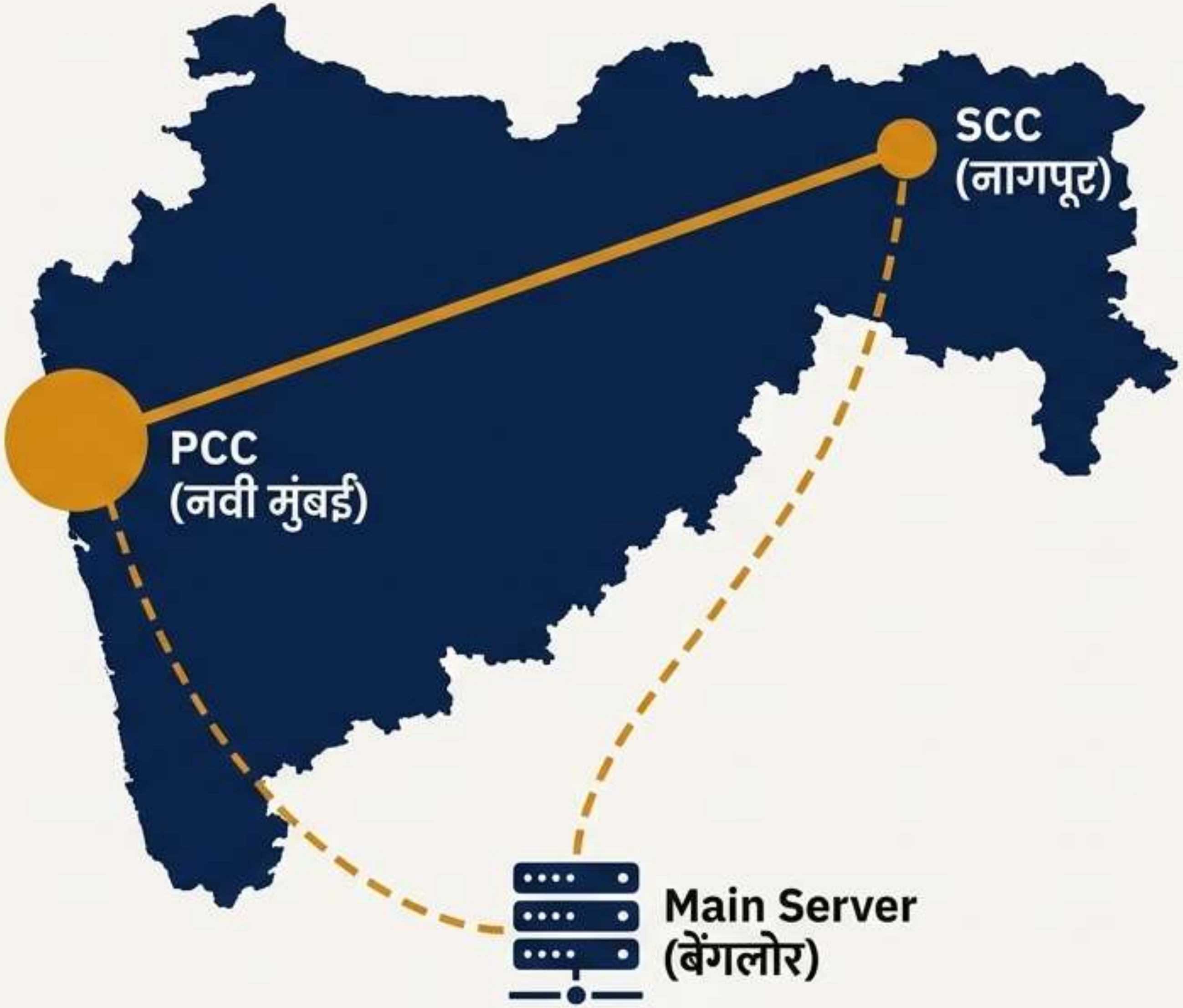

PCC (Primary Contact Centre - नवी मुंबई)

७०% कामकाज

मुख्य संपर्क केंद्र.

SCC (Secondary Contact Centre - नागपूर)

३०% कामकाज

दुय्यम संपर्क केंद्र, प्रणालीवरील अतिरिक्त ताण कमी करण्यासाठी.

Main Server

संपूर्ण प्रणालीचा मुख्य डेटा सर्व्हर बेंगलोर येथे सुरक्षित.

NotebookLM

जळगाव जिल्ह्याचे नियंत्रण केंद्र: DCR (District Control Room)

DCR (District Control Room): महाराष्ट्रात प्रत्येक जिल्ह्याच्या ठिकाणी अद्ययावत नियंत्रण कक्ष उभारण्यात आला आहे.

NotebookLM

प्रत्यक्ष रक्षक: ERV आणि हद्दीच्या वादातून मुक्ती

ERV (Emergency Response Vehicle)

MOB (चारचाकी वाहने)

BM (दुचाकी वाहने)

MDT (Mobile Data Terminal): प्रत्येक वाहनात अद्ययावत टॅबलेट, ज्यावर लोकेशन आणि घटनेची माहिती थेट प्राप्त होते.

पोलीस स्टेशन हद्दीचा प्रश्न उद्भवत नाही!

कॉल आल्यानंतर, ज्या पोलीस स्टेशनची ERV घटनास्थळाच्या सर्वात जवळ आहे, तिला तत्काळ तिथे जाणे बंधनकारक आहे. हद्दीच्या कारणावरून मदत नाकारता येत नाही.

NotebookLM

द गोल्डन मिनिट्स: कॉल आल्यापासूनची कार्यपद्धती

1
त्रस्त नागरिक (Caller)
डायल ११२ वर कॉल करतो.

2
कॉल टेकर (PCC/SCC)
कॉल रिसिव्ह करून, सौजन्याने माहिती घेतो आणि सिस्टीममध्ये नोंदवतो.

3
DCR जळगाव
माहिती जिल्ह्याच्या कंट्रोल रूमला मिळते आणि डिस्पॅचर योग्य वाहनाची निवड करतो.

4
पोलीस स्टेशन ERV
MDT वर लोकेशन मिळते आणि सर्वात जवळचे वाहन घटनास्थळी पोहोचते.

5
PSM व BI Tool
कारवाईची नोंद आणि भविष्यातील विश्लेषणासाठी डेटा सेव्ह होतो.

NotebookLM

कारवाईनंतरचे नियंत्रण आणि विश्लेषण

PSM (Police Station Supervisory Module)

मदत पोहोचल्यानंतर, पुढील कायदेशीर कारवाई स्थानिक पोलीस स्टेशनद्वारे केली जाते. यावर देखरेख ठेवण्यासाठी हे मॉड्युल वापरले जाते.

BI Tool (Business Intelligence Tool)

संपूर्ण डेटाचे विश्लेषण (Data Analysis) करणारे टूल. गुन्ह्यांचे स्वरूप, हॉटस्पॉट्स (Hotspots) आणि पोलिसांचा रिस्पॉन्स टाईम सुधारण्यासाठी या डेटाचा वापर होतो.

NotebookLM

जळगाव युनिटची सद्यस्थिती (Vital Statistics)

सुरुवात

सप्टेंबर २०२१ पासून जळगाव जिल्ह्यात प्रणाली कार्यान्वित.

चारचाकी फलीट

४३

चारचाकी वाहने (MOB) कार्यरत.

दुचाकी फलीट

४३

दुचाकी वाहने (BM) कार्यरत.

प्रशिक्षित मनुष्यबळ

२४ पोलीस अधिकारी

१२०० पोलीस अंमलदार यांचे विशेष प्रशिक्षण यशस्वीरित्या पूर्ण.

NotebookLM

माध्यमांसाठी सारांश: डायल ११२ चा प्रभाव

तत्पर सेवा

अद्ययावत तंत्रज्ञानामुळे संकटात असलेल्या नागरिकापर्यंत वेळेत मदत.

हद्दीचा वाद नाही

सर्वात जवळची गाडी घटनास्थळी पोहोचणार, पोलीस ठाण्याच्या हद्दीचा बाऊ नाही.

पूर्ण पारदर्शकता

कॉल लागल्यापासून ते कारवाई पूर्ण होईपर्यंत प्रत्येक सेकंदाचे ट्रॅकिंग आणि रेकॉर्डिंग.

डायल ११२ - तत्पर सेवा, सुरक्षित महाराष्ट्र.

NotebookLM

NAFIS: तपासाचे नवे डिजिटल पर्व

राष्ट्रीय स्वयंचलित फिंगरप्रिंट ओळख प्रणाली: एक ष्टृष्टिक्षेप

NotebookLM

NAFIS म्हणजे काय?

NotebookLM

प्रणालीची प्रमुख वैशिष्ट्ये

Central Database
सर्व राज्य व केंद्रशासित प्रदेशांचा डेटा एकत्र.

Real-time Search
24x7 फिंगरप्रिंट शोध आणि मॅचिंग.

Web-based System
देशभरातील पोलिसांना ऑनलाइन प्रवेश.

Unique ID
प्रत्येक आरोपीला १०-अंकी National Fingerprint Number (NFN).

NotebookLM

१०-अंकी NFN: गुन्हेगाराची डिजिटल ओळख

एकाच व्यक्तीचे वेगवेगळे गुन्हे एकाच ID शी लिंक होतात.

NotebookLM

NAFIS चे उपयोग: जलद आणि अचूक तपास

वेगवेगळ्या राज्यांतील माहिती एकाच ठिकाणी उपलब्ध

अज्ञात फिंगरप्रिंट

NAFIS रिअल-टाइम शोध

गुन्हेगाराची त्वरित ओळख
गुन्हे उकलण्याची गती वाढते

NotebookLM

प्रणालीचा कायदेशीर आधार

या कायद्यांतर्गत पोलिसांना आरोपींचे फिंगरप्रिंट घेण्याचा आणि डेटाबेसमध्ये संग्रहित करण्याचा कायदेशीर अधिकार आहे.

Criminal Procedure (Identification) Act 2022

NotebookLM

निष्कर्ष: तंत्रज्ञानावर आधारित सुरक्षित भविष्य

1. जलद तपास
2. अचूक ओळख
3. एकात्मिक डेटाबेस

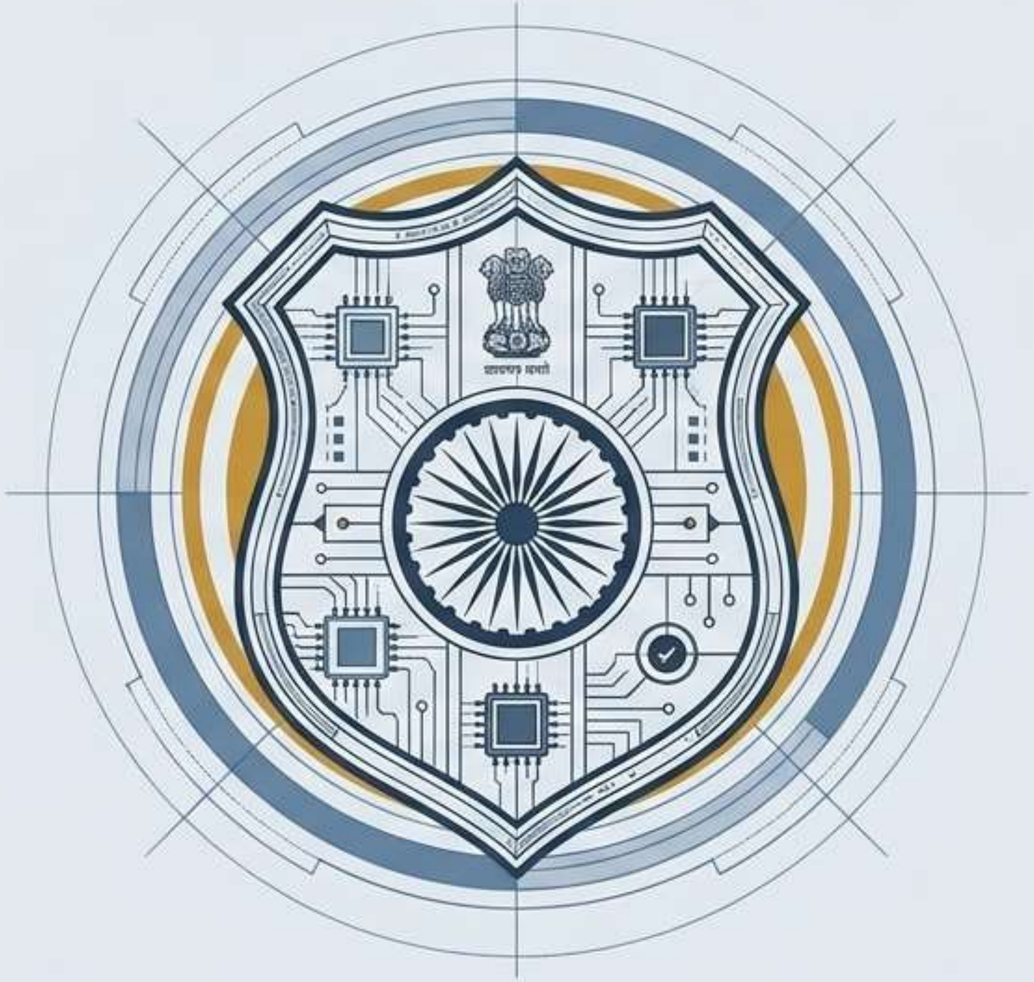

NAFIS ही भारतातील पोलिस तपासात तंत्रज्ञानाचा प्रभावी वापर करणारी एक क्रांती असून, ती गुन्हेगार ओळख आणि तपास अधिक जलद व अचूक बनवते.

NotebookLM